

KÜLTÜREL BAĞLARDAN STRATEJİK ORTAKLIĞA CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN'IN MACARİSTAN ZİYARETİ VE İKİLİ İLİŞKİLERİN GELECEĞİ

YUSUF YUSUFOĞLU

SETA | PERSPEKTİF

ARALIK 2023 · SAYI 383

- Türkiye-Macaristan ilişkileri nasıl bir güncel seyre sahiptir?
- Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Macaristan ziyaretinin muhtemel gündem maddeleri nelerdir?
- İkili ilişkiler düzeyinde yakın gelecekte neler beklenmektedir?

GİRİŞ

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "ileri stratejik ortaklık" olarak tanımladığı Türkiye-Macaristan ilişkileri, 2024'ün "Türk-Macar Kültür Yılı" olarak ilan edilmesiyle güçlenen yeni bir döneme girmektedir.¹ 6 Aralık'taki kabine toplantısı sonrasında Cumhurbaşkanı Erdoğan, Yunanistan ziyaretini ele alırken aynı zamanda 18 Aralık'ta Macaristan'a ziyarette bulunacağını açıklamış ve komşu ülkelere başlayarak bölgesel iş birliğini artırmaya yönelik adımlar atılacağını belirtmiştir.² Hem Türk Devletler Teşkilatı (TDT) çatısı altında entegrasyonu artırmak adına hem de ikili ilişkiler düzeyinde kültürel bağlarını geliştirmeyi hedefleyen iki ülke 1923'te imzalanan Türk-Macar Dostluk Antlaşması'nın 100. yıl dönümü olan 18 Aralık'ta Yüksek Düzeyli Stratejik İş Birliği Konseyinin (YDSK) altıncı toplantısını gerçekleştirecektir.

Görüşmenin potansiyel gündemi ve muhtemel sonuçlarını tespit edebilmek adına Türkiye ve Ma-

caristan'ın özellikle 2010'ların sonrasında geliştiği ikili ilişkinin hangi alanlara odaklandığının ve Türkiye-Macaristan-Avrupa Birliği (AB) üçgeninde oluşturulan denklemin iki ülkenin ilişkilerine ne ölçüde etki ettiğinin bütünsel bir yaklaşımla analiz edilmesi gereklidir.

İKİLİ İLİŞKİLERİN BRÜKSEL'DEN İZOLASYONU

Türkiye-Macaristan ilişkileri Türkiye-AB ilişkilerinden izole şekilde iki ülkenin ortak kaygı ve çıkarlarına odaklanan bir düzeyde seyretmektedir. Bu hususta Türkiye'nin çoğu AB üye ülkeleriyle temasında diyalog partneri olan ülkenin aynı zamanda AB'nin "sözcülüğünü" yaptığı düşünüldüğünde, Macaristan'ın Türkiye'ye yönelik yaklaşımı oldukça önemlidir. Macaristan'ın iktidar partisi Fidesz (Macar Yurttaş Birliği), AK Parti hükümetiyle iki ülkeyi de ilgilendiren AB ile ilişkili konularda benzer görüşlere sahiptir. Bu husus Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Macaristan Başbakanı Viktor Orban arasındaki diyaloga katkıda bulunmakta ve iki ülkenin de karşılıklı olarak birbirini daha iyi anlamasına yol açmaktadır.

¹ "Erdoğan Set to Visit Major Ally Hungary as Sides Cement Ties", *Daily Sabah*, 30 Kasım 2023.

² "Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'dan Açıklamalar", *Habertürk*, 6 Aralık 2023.

YUSUF YUSUFOĞLU

Uludağ Üniversitesi'nden İngilizce öğretmenliği ve Anadolu Üniversitesi'nden uluslararası ilişkiler lisans dereceleri ve Ankara Üniversitesi'nde Balkan çalışmaları yüksek lisans derecesini almıştır. The Open University'de (İngiltere) uluslararası ilişkiler programına bağlı olarak Bölge Çalışmaları Ana Bilim Dalı'nda doktora çalışmalarına devam etmektedir. Araştırma alanları Balkanlar ve yakın çevresini konu alan coğrafyada dış politika analizi, bölge siyaseti, azınlıklar ve kimlik, siyasi tarih, enerji politikaları ve AB çalışmalarından oluşmaktadır.

Son yıllarda Türkiye ile Macaristan arasındaki ilişkinin gelişen dinamikleri uluslararası ilişkilerde kayda değer bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu ortaklığın merkezinde, 2013'te başlatılan ve dışişleri bakanları, başbakanlar ve cumhurbaşkanlarının ziyaretleri de dahil olmak üzere bir dizi üst düzey görüş alışverişine zemin hazırlayan çok önemli bir anlaşma olan YDSK yer almaktadır. Bu çerçevede, Türkiye'nin Macaristan'ın NATO, OECD ve Dünya Ticaret Örgütüne girişini desteklemesi ve buna karşılık Macaristan'ın da AB üyeliği arayışında Türkiye'yi desteklemesiyle vücut bulan bir iş birliğini teşvik etmiştir. Macaristan Başbakanı Orban, AB'nin küresel etkisinin artması ve Birlik güvenliğinin sağlanması gibi açıklamalarla Türkiye'nin AB için vazgeçilmez bir aktör olduğunu savunmaktadır.³

İki ülke arasında 2015'te imzalanan Dostluk ve İş Birliği Anlaşması uluslararası ve bölgesel örgütlerde aktif iş birliğini teşvik eden önemli bir unsurdur. Macaristan'ın bu anlaşmaya bağlılığı, AB'nin kınama eğilimine rağmen Türkiye'nin terör tehditlerine karşı sınır ötesi operasyonunu savunduğu Bahar Kalkanı Harekatı sırasında açıkça görülmüştür.⁴ Türkiye, Avrupa devletleri tarafından Suriye'yi işgal etmekle suçlanmasına rağmen Macaristan, Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyindeki eylemlerini yeni bir göç krizi engellemek adına Macaristan'ın ulusal çıkarlarına dönük olduğunu savunmuş ve aynı zamanda Ankara'nın sığınmacılar için yerleşim birimleri inşa edilmesi konusunda Brüksel'den yardım talebini destekleyerek Birlik üyeleri arasında Türkiye'nin kaygılarını anlayan alternatif bir kutbun ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur.

Türkiye ile Macaristan'ın terörle mücadeleyle yönelik yaklaşımları da önemli ölçüde örtüşmektedir. Macaristan'ın PKK ile bağlantılı kişilere karşı yasal

eylemleri ve Türkiye'nin Fetullahçı Terör Örgütü'ne (FETÖ) karşı çabalarını desteklemek de dahil olmak üzere terörün her türlüünü kınaması, diğer Avrupa devletlerine kıyasla daha şeffaf ve samimi bir yaklaşımın varlığını göstermektedir.⁵

Türkiye ile Macaristan arasındaki ekonomik ilişkiler, Macaristan'ın "Doğu açılımı" ve ticari bağları güçlendirmeye yönelik karşılıklı çabalar aracılığıyla gelişmektedir. Bu ekonomik ortaklığın samimiyeti, Başbakan Orban'ın nüfus büyüklüğüne oranla iki ülkenin ihracat hacmindeki eşitsizliğe dikkat çektiği bir konuşmasında özetlenmiştir. Orban, Türkiye'nin Macaristan ile olan ticaretinde ihracat açığı verdiği dikkat çekerek Türkiye'nin bu duruma odaklanması gerektiğinin altını çizmiştir.⁶ 2008 mali krizi sonrasında Macaristan'ın Türkiye'nin de aralarında bulunduğu Doğu pazarlarına yönelmesi, Batı pazarlarına olan bağımlılığın uzaklaşarak stratejik bir çeşitlendirme anlamı taşımaktadır. Ticaret anlaşmalarının yapılması, birbirlerinin ülkelerinde çok sayıda Türk ve Macar şirketinin bulunması ve karşılıklı periyodik ihracat hedefleri, ekonomik ilişkilerin gelişerek sürdürüleceğinin önemli göstergeleri olarak sayılmaktadır.

Savunma sektörü hususunda Macaristan, ordu kabiliyetini artırmaya yönelik modernizasyon planı kapsamında Zrinyi 2026 (Ulusal Savunma ve Kuvvet Geliştirme Programı) planını ortaya koymuştur. Macaristan plan çerçevesinde Sovyetler Birliği döneminden kalma askeri ekipmanları NATO ile uyumlu modern teknolojiye sahip ekipmanlar ile değiştirmek istemekte ve Türkiye bu girişimin bir ortağı olarak değerlendirilmektedir. Türk savunma sanayiinin ürünleri olan "Ejder Yalçın" ve "Yörük" zırhlı araçları bu program çerçevesinde Macaristan tarafından tedarik edilmiştir.⁷ Türk savunma sana-

3 "Orbán: Hungarian Security, Turkish Stability Directly Linked", Hungary Today, 9 Kasım 2018, <https://hungarytoday.hu/orban-hungarian-security-turkish-stability-directly-linked>, (Erişim tarihi: 17 Aralık 2023).

4 "Erdogan Thanks Orban for 'Support at the International Stage", Euractiv, 15 Ekim 2019, <https://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/erdogan-thanks-orban-for-support-at-the-international-stage>, (Erişim tarihi: 17 Aralık 2023).

5 "Hungary to Probe FETO-linked Institutions", Anadolu Agency, 19 Ağustos 2016.

6 "Hungary is on Turkey's Side", Miniszterelnök (Macaristan Başbakanlığı), 30 Ağustos 2017, <https://2015-2022.miniszterelnok.hu/hungary-is-on-turkeys-side>, (Erişim tarihi: 17 Aralık 2023).

7 "Türk Zırhlısı Avrupa'nın Kapısını Açtı", Anadolu Ajansı, 31 Ağustos 2019.

yiinin Macaristan'a yönelik yatırımı, Macaristan kamuoyu tarafından yüksek teknolojik standartlar ve endüstriyel iş birliği olanakları nedeniyle olumlu olarak değerlendirilmiştir.⁸

18 Aralık görüşmeleri hem Macaristan hem de Türkiye açısından AB ilişkileri bağlamında benzer anlamlara sahip olacaktır. Macaristan, AB'nin Ukrayna'ya yönelik 50 milyar dolarlık yardım paketini veto ederken AB ise önerilen hukuki reformları gerçekleştirmediği gerekçesiyle Macaristan'a yapılacak 13 milyar dolarlık yardımın dondurulması kararını almıştır.⁹ Macaristan ayrıca 14 Aralık'ta gerçekleştirilen Ukrayna'nın AB'ye katılım müzakerelerinin oyladığı oturuma katılmamıştır.¹⁰ Türkiye ise AB üyeliği müzakerelerinin yeniden görüşmelere açılması gündemde olmasına rağmen geçtiğimiz yıllarda yaşanan göçmen krizinin etkisi ve Rusya-Ukrayna savaşının başlaması sonrasında Türkiye'nin Rusya ile mevcut ilişkilerini yeniden gözden geçirmediği iddiasıyla Fransa ve Almanya gibi çeşitli AB üye ülkeleri tarafından Birlikten uzaklaşmakla itham edilmektedir.¹¹ Macaristan ve Türkiye değişen jeopolitiğin sancılarını yaşadığımız bir dönemde kendilerini benzer bir pozisyonda konumlamaktadır. Macaristan AB reformlarını gerçekleştirerek AB'nin yardım paketini serbest bırakmasını amaçlarken Türkiye, Yunanistan ile mevcut ikili sorunlarda pozitif gündem belirleyerek AB ilişkilerini daha stabil bir görünüme taşımayı hedeflemektedir.

Diğer bir tarafta TDT gözlemci üyesi olan Macaristan, Teşkilatın gelecekte AB norm ve değerlerine bir alternatif olabileceği senaryosunu değerlendirerek birlik içerisinde aktif bir katılım-

cı olarak bulunmaktadır.¹² Bu nedenle kültürel ve ticari açıdan TDT içerisinde entegrasyonun geliştirilmesi, Macaristan için önem arz etmektedir. 18 Aralık'taki görüşmenin Türk Yatırım Fonu Kurulu Anlaşması'nın imzalanmasının hemen ardından gerçekleşmesi, bu ziyarete ayrı bir önem atfetmektedir. Macaristan, gözlemci statüsünde olması sebebiyle imzacı taraf olarak yer almasa da gerçekleştirilecek olan ziyarette karşılıklı yatırım anlaşmalarının imzalanması beklenmektedir. Diğer bir tarafta 2024 Türk-Macar Kültür Yılı açılışı törenine ev sahipliği yapacak olan Budapeşte, aynı zamanda iki ülkenin Kültür Bakanlıkları nezdinde iş birliği olanaklarının tartışılacağı görüşmelere sahne olacaktır.

GÜNDEM KONULARI

20 Ağustos'ta gerçekleştirilen Cumhurbaşkanı Erdoğan-Başbakan Orbán görüşmesinde ikili iş birliği, Ukrayna'daki savaş ve İsveç'in NATO üyeliği gibi konular ele alınmış olmasına rağmen liderlerin odak noktası enerji güvenliği meselesi olmuştur. Macaristan Dışişleri Bakanı Peter Szijjarto'nun basına yaptığı açıklamada eğer Ukrayna, Rusya ile olan doğal gaz transit anlaşmasını iptal ederse, Sırbistan üzerinden Macaristan'a doğal gaz akışının artırılması gerekeceğinin altı çizilmiştir.¹³

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır 24 Kasım'da gerçekleştirilen Macaristan ziyareti sonrasında yaptığı açıklamada Türkiye ile Macaristan arasında 4 milyar dolara yaklaşan ikili ticaret hacmine ilişkin iyimserliğini dile getirerek, 6 milyar dolarlık hedefe doğru is-

8 "Nemzetközi Szálak Kapcsolata a Védelmi Iparfejlesztésben", HTKA, 14 Mayıs 2022, <https://htka.hu/2022/05/14/htka-podcast-s01e04-nemzetkozi-szalak-kapcsolata-a-vedelmi-iparfejlesztzesben>, (Erişim tarihi: 17 Aralık 2023).

9 "Hungary Blocks €50bn of EU Funding for Ukraine", BBC, 16 Aralık 2023.

10 "Camut et al.: EU Leaders Approve Ukraine Accession Talks, Bypassing Orbán", *Politico*, 14 Aralık 2023.

11 "France, Germany Want New Turkey Ties But Dodge EU Membership", Reuters, 28 Nisan 2017; "France and Germany Tell Turkey to Stop Provocations", Reuters, 15 Ekim 2022.

12 "Magyarország Egy Sajátos Bizalmi Partnerrel A Türk Világnak az Európai Téréségen", *Magyar Nemzet*, 31 Aralık 2022; "Orbán Viktor: Magyarország Békefórumként Tekint a Türk Államok Szervezetére", *Magyar Nemzet*, 11 Kasım 2022; "Orbán Viktor Ísmerette Magyarország b Tervét", Index, 3 Kasım 2023, <https://index.hu/kulfold/2023/11/03/orban-viktor-turk-allamok-szervezete-csucstalalkozo-ukrajnai-haboru-covid>, (Erişim tarihi: 17 Aralık 2023); "Mit Keres és mit Találhat Magyarország a Türk Államok Között?", Mandiner, 13 Nisan 2023, <https://mandiner.hu/kulfold/2023/04/magyarorszag-turk-allamok-szervezete>, (Erişim tarihi: 17 Aralık 2023).

13 "Bela Szandelsky: Serbia will Increase Supplies of Russian Natural Gas to Hungary If Ukraine Pulls out of Transit Deal", AP News, 20 Ağustos 2023, <https://apnews.com/article/serbia-hungary-russian-gas-ukraine-orban-vucic-f1ba8cdce2be7967bfa14b0a32611477>, (Erişim tarihi: 17 Aralık 2023).

tikrarlı bir şekilde ilerlediklerini vurgulamıştır.¹⁴ Ayrıca ziyaret sırasında davet edilen on farklı savunma sanayii firma ve kuruluşuyla Macaristan Savunma Bakanlığında yaklaşık beş saat süren bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Bakan Kacır, Macaristan'ın şu anda savunma sanayiinde, özellikle de Macaristan ordusunun modernizasyonunda önemli bir program yürüttüğünü de sözlerine eklemiştir¹⁵ buna karşılık olarak Macaristan Savunma Bakanı Kristof Szalay-Bobrovniczky, Türkiye'yi askeri anlamda bir model olarak gördüğünü belirtmiştir.¹⁶

Öte yandan 18 Aralık'ta gerçekleşecek olan Macaristan ziyareti öncesinde gerçekleştirilen Yunanistan ziyareti sırasında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a bakanlardan ve firma/kuruluş temsilcilerinden oluşan bir heyet eşlik etmiştir. Bu görüşmelerin sonucunda spordan eğitime, yatırımdan enerji iş birliğine varan on beş farklı bildiriye imza atılmıştır.¹⁷ Yunanistan ve Macaristan ziyaretlerinin Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından bölgesel iş birliğini artırma çabalarına yönelik bir konuşmada ifade edilmesi, Yunanistan ziyareti sonucunda imzalanan bildirilerin meydana getirdiği tematik dağılımın, Macaristan ziyareti sırasında potansiyel iş birliği alanları olarak ortaya konmasının gerçekçi olabileceğini göstermektedir.

Aynı zamanda iki ülkeyi kapsayan konuların daha geniş bir biçimde tartışıldığı Türkiye-Macaristan YDSK toplantısında İsveç'in NATO üyeliğinin iki ülke tarafından nasıl ele alındığı, Macaristan'ın 2026'ya kadar tamamlamayı hedeflediği ordu modernizasyonu hedefi başta olmak üzere potansiyel savunma sanayii ortaklıkları, NATO ve AB gibi çok taraflı örgütler çatısı altında gerçekleştirilebilecek iş birlikleri ve diğer bölgesel sorunların tartışılması beklenmektedir.

14 "Magyarország Sokat Profitálhat Ebből az Együttműködésből, ezt Orbán Viktor is Tudja", Index, 12 Aralık 2023, <https://index.hu/kulfold/2023/12/12/recep-tayyip-erdogan-orban-viktor-talalkozo-budapest-diplomacia-magyarorszag-torokorszag>, (Erişim tarihi: 17 Aralık 2023).

15 "Magyarország Sokat Profitálhat Ebből az Együttműködésből, ezt Orbán Viktor is Tudja".

16 "Bakan Bobrovniczky: Türkiye'yi Askeri Anlamda Bir Model Olarak Görüyoruz", 24 TV, 24 Kasım 2023, <https://www.yirmidort.tv/dunya/bakan-bobrovniczky-turkiyeyi-askeri-anlamda-bir-model-olarak-goruyorum-136008>, (Erişim tarihi: 17 Aralık 2023).

17 "Στην Αθήνα ο Ερντογάν-Λεπτό Προς Λεπτό η Επίσκεψη", *Kathimerini*, 7 Aralık 2023.

Muhtemel gündem başlıkları arasında 20 Ağustos'ta gerçekleştirilen liderler görüşmesi sırasında masada bulunan konulardan olan enerji güvenliği de mevcuttur. Rusya-Ukrayna savaşının meydana getirdiği AB enerji güvenliği krizi, Türkiye'nin enerji merkezi rolünü pekiştirmiştir. Türkiye'nin Bulgaristan ile sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ihracatını içeren enerji anlaşması, Türkiye'nin LNG ihracatını konu alan ilk anlaşmadır. Türkiye bölgesel düzeyde kendisine biçtiği rolün bir parçası olarak enerji iş birliğini artırmaya yönelik adımlar atmaya amaçlamaktadır. Macaristan enerji arzını çeşitlendirme amacıyla Azerbaycan ve Katar ile temaslar kurarken¹⁸ Türkiye ise sahip olduğu LNG işleme kapasitesi ve boru hattı altyapısı ile bu enerji kaynaklarının Macaristan'a ulaşmasında kilit bir güzergah olarak ön plana çıkmaktadır.

İLİŞKİLERİN GELECEĞİ: NELER BEKLENEBİLİR?

Türkiye-Macaristan ilişkilerinin geldiği nokta ve giderek olumlu yönde artan iş birliği adımları, ikili ilişkilerin AB veya Rusya gibi farklı aktörlerden bağımsız olarak sağlam bir düzeyde ilerleme kaydettiğini göstermektedir. Ortaya atılan gündem maddeleri arasında ön plana çıkan dört farklı tema mevcuttur. Bunların arasında olan kültür, Türkiye-Macaristan ilişkilerini hem ikili düzeyde hem de TDT çatısı altında etkilediğinden Türk-Macar Dostluk Antlaşması'nın 100. yılında gündemi meşgul edecek en önemli başlıklardan birisi olarak göze çarpmaktadır. Bu doğrultuda hem Türk hem de Macar kamuoyunda ülke halklarının karşılıklı olarak birbirine bakış açısının olumlu yönde etkileneceği öngörülmektedir.

Diğer bir tema olan savunma konusunda Macaristan'ın Türkiye'ye yönelik algısı, Türkiye'nin son teknoloji askeri ekipman ihraç edebilecek iyi bir müttefik olduğu yönündedir. Macaristan, Türk savunma sanayii ile özel olarak endüstriyel iş birliği olanakları nedeniyle ilgilenmektedir. Türkiye'yi bir model ola-

18 "Azerbaijan, Hungary Sign Joint Declaration on Enhanced Strategic Partnership", Anadolu Agency, 31 Ocak 2023; "Boldizsar Gyori: Hungary will Receive LNG from Qatar Starting in 2027", Reuters, 18 Ağustos 2023.

rak gören Macar hükümeti, Türkiye'den Macaristan'a teknoloji transferinin olanaklarını araştırmaktadır. Bu bağlamda Türk şirket ve kuruluşlarının bu yönde yapacağı teklifler savunma iş birliğini artırmaya yönelik önemli adımlar olarak göze çarpacaktır.

Ekonomik ilişkiler boyutunda ise Türkiye'nin Macaristan'a dönük ihracatını artırmaya yönelik önlemler alması beklenmektedir. Son yıllarda giderek artan bir ticaret hacmine sahip olan iki ülke, ithalat ve ihracatta dengeyi koruyarak ticaret hacmini artırmak adına iddialı hedefler belirlemiştir. Macaristan'ın Ukrayna'nın AB'ye katılımına yönelik tutumundan dolayı Birlik tarafından baskı altına alındığı bir senaryoda, Macaristan'ın Türkiye ile olan ticaret hacminin ithalat ve ihracat dengesi esasına bağlı kalarak önemli ölçüde artacağı öngörülmektedir.

Göze çarpan en önemli gündem maddelerinden birisi olan enerji konusunun yakın gelecekte Macaristan ve Türkiye arasındaki diyaloglarda daha önce hiç olmadığı kadar ön plana çıkması öngörülmektedir. Geçtiğimiz günlerde Macaristan Dışişleri Bakanı Szijjarto, Bulgaristan'ın Schengen bölgesine katılımına yönelik Macaristan vetosunu kaldırmaya karşılık olarak Bulgaristan'ın Rus gazına uyguladığı tüketim vergisini kaldırmasını önermiştir.¹⁹ Bu durum Macaristan'ın enerji arzı ile doğrudan ilgili olup Türkiye'nin Macaristan'a yönelik enerji ihracatında üçüncül ülkelerin önemini hatırlatmaktadır. Bu noktada Macaristan'ın Rus gazına bağımlı olduğunun altı çizilmelidir. Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP) ile Macaristan'ı bağlaması önerilen Bulgaristan, Romanya, Macaristan ve Avusturya (BRUA) Doğal Gaz Boru Hattı projesinin TANAP ile birleşim öngören boyutunda somut adımlar henüz atılamamıştır. Bu nedenle Macaristan, doğal gaz arzını sağlayabilmek adına Sırbistan aracılığıyla TürkAkım II Boru Hattı ile Hırvatistan aracılığıyla LNG ithalatına bağımlı bir ülke olarak karşımıza çıkmaktadır. 2023 içerisinde BOTAŞ ile Macaristan'ın kamu kuruluşu MVM ile imzalanan anlaşma ile Türkiye,

19 "Macaristan: Bulgaristan Rus Gazına Tüketim Vergisi Getirmese Biz de Schengen'i Veto Etmeyiz", Sputnik Türkiye, 16 Aralık 2023.

Macaristan'a önümüzdeki yıldan itibaren LNG ihracatını taahhüt etmiştir.

AB'de Rusya-Ukrayna savaşından kaynaklanan enerji krizi, Türkiye'nin bölgesel enerji dinamiklerindeki stratejik konumu üzerinde ikili bir etki meydana getirmiştir. Bu kriz bir yandan Türkiye'ye eşsiz fırsatlar sunarken diğer yandan da Türkiye'nin bölgedeki önemli bir enerji merkezi olma rolünü, Yunanistan'ın Revithoussa LNG Terminali'nin kapasitesini artırması ve Dedeğaç LNG Terminali'nin inşasıyla sınımıştır. Türkiye coğrafi konumu ve kurduğu iş birlikleri nedeniyle eşsiz bir pozisyonda yer almaktadır. Yakın gelecekte Türk-Macar ilişkileri özelinde enerji iş birlikleri bağlamında Türkiye'nin bölgesel enerji merkezi rolünü pekiştirmesi ve Macaristan'ın en önemli enerji ithalat partnerlerinden birisi olarak ön plana çıkması beklenmektedir. Bu bağlamda halihazırda kullanımda bulunan TürkAkım'ın Türkiye-Macaristan enerji denkleminde daha güçlü bir şekilde katılımı ve genişletilmiş LNG ihracat anlaşmaları önümüzdeki süreçte gündeme gelecektir. Türkiye'nin Macaristan'a yönelik enerji ihracatı, iki ülkenin sınır paylaşmamasından dolayı üçüncül ülkelerin diyaloga katılımını zorunlu hale getirmektedir. Bu nedenle Hırvatistan, Sırbistan, Bulgaristan, Romanya ve Yunanistan gibi bölge devletlerinin iki ülke arasındaki enerji denkleminde katılımını beklemek gerçekçi bir varsayım olacaktır. Ayrıca zaman içerisinde alternatif boru hattı projeleri önerilerinin ortak yenilenebilir enerji yatırımlarıyla yer değiştirmesi de beklenmektedir.

SONUÇ

Tüm potansiyeller değerlendirildiğinde Türkiye-Macaristan ilişkileri, çok boyutlu bir düzeyde, giderek gelişen bir düzlemde ilerlemektedir. İki ülkenin karşılaştığı problemler aynı zamanda iş birlikleri adına fırsatlar sunmaktadır. Çin'in ABD'ye rakip olarak adından giderek daha fazla söz ettirdiği, Rusya'nın AB'yi belirsizliğe sürüklediği günümüz uluslararası ilişkilerinde bölgesel iş birlikleri barışın ve huzurun korunmasında oldukça önemli bir role sahiptir. Türkiye'nin 2010 sonrası dönemde sergilediği iddialı ve bağımsız

dış politika ile Macaristan'ın "Doğu açılımı" politikası her iki ülkenin zaman zaman AB tarafından eleştirilmesine yol açsa da kriz anlarında oluşturulan diyaloglar uzun vadede karşılıklı bağımlılıklar açığa çıkararak iyi ilişkilerin temelini oluşturmuştur. 18 Aralık görüşmeleri, YDSK'nin altıncı toplantısının gerçekleştiril-

mesinin yanı sıra iki ülke arasındaki dostluğun 100. yılının kutlanacağı 2024 Türk-Macar Kültür Yılı açılış galasına ev sahipliği yapacaktır. Gündemin yoğunluğu ve Türkiye'nin Macaristan ilişkilerine verdiği önemin bu görüşmeleri son yıllardaki en verimli ziyaretlerden birisi yapacağı öngörülmektedir.

Bu yayındaki fikirler tamamen yazarına aittir ve SETA Vakfı'nın yayın politikasını yansıtmayabilir.
